

ענף ד' - התכנית בטיפול בתנועה

מבוא לטיפול בתנועה

הקורס נועד להפגיש את התלמידים עם יסודות הטיפול בתנועה המתבטאים בגישות תיאורטיות שונות ובגישות טיפוליות מגוונות. הקורס יסקור את התפתחות התחום מבחינה היסטורית עם הצגת הדמויות המרכזיות החלוצות בתחום והייחודיות בגישת כל אחת מהן. למידת העקרונות ומושגי היסוד תעשה על ידי התנסות חווייתית המעודדת מודעות עצמית גופנית ותנועתית תוך קישור תיאורטי, ולעולם הטיפול. התלמידים ילמדו כיצד התיאוריות הפסיכולוגיות השונות מוצאות ביטוי ייחודי במדיום של התנועה, בשפת הגוף.

גישות מרכזיות בטיפול בתנועה ובמחול

קורס זה יתמקד בשיטות מתקדמות להתערבות תנועתית ומילולית בתהליכים טיפוליים בתרפיה בתנועה ומחול. הסטודנטים יתוודעו אל מודל העבודה הקבוצתית של מריון צ'אייס ואל מודל 'התנועה האותנטית'. באמצעות התנסות אישית, חשיפה לתיאוריות והכרות עם מושגים מרכזיים בשיטות אלו הסטודנטים יחשפו לדרכי התערבות שונות בתנועה ומחול. ייתן דגש לבחירת סוג ההתערבות בהתאם לפרמטרים שונים כגון; השלב הטיפולי, השלב ההתפתחותי של המטופל ומבנהו האישיותי. בקורס יושם דגש על התהליך האישי של הסטודנט, זיהוי ועיבוד של מחשבות, תחושות ורגשות העולים מתוך העבודה. בנוסף יחשפו התלמידים לדרכי התערבות עם אוכלוסייה המבוגרת והקשישה.

טיפול קבוצתי בתנועה

קורס זה מספק לסטודנטים ידע, אסטרטגיות ומיומנויות להנחיית קבוצות בתנועה. הלמידה בקורס תעשה דרך התנסות מילולית ותנועתית. הסטודנטים יכירו את המאפיינים המבניים וההתפתחותיים של קבוצות ויחשפו למיומנויות בסיסיות בהנחיית קבוצות בתנועה. העמקה בתכנים התיאורטיים תעשה על ידי קריאה של מאמרים ותגובה אישית של הסטודנטים עליהם, דיונים קבוצתיים, והשתתפות בקבוצה. כמו כן, הסטודנטים יתנסו בהנחיית קבוצה. התנסות זו תשמש עבורם מסגרת ללמידה אישית וקבוצתית של תהליכים אישיים וקבוצתיים בהנחיית קבוצות. לפני כל מפגש הנחייה, ייפגש הסטודנט עם המרצה לשם ליווי בהכנת המפגש הקבוצתי. מפגשי ההנחייה יארכו כשעה, בחלק האחרון של המפגש יתנהל דיון אודות היבטים אישיים וקבוצתיים שבאו לידי ביטוי באותה השעה.

אבחון תנועה עפ"י פרופיל התנועה קסטנברג חלק א'

הקורס יעסוק בבחינת הקשר בין ביטויים תנועתיים והתפתחות פסיכו-מוטורית בראי פרופיל התנועה של ד"ר קסטנברג (ה - KMP). נתאר ונבחן את שתי מערכות הפרופיל בשיטה ואת יחסי הגומלין בניהן לבין תיאוריות פסיכולוגיות שונות.

- **SYSTEM I**: התמודדות תנועתית עם מציאות פנימית וחיצונית (ריתמוסים, טמפרמנט, מנגנוני הגנה, ותפקוד סביבתי).

- **SYSTEM II**: התפתחות תנועתית של קשר (דימוי גוף, יכולת ביצירת קשר אישי ובין-אישי).

סמינריון מחקרי - טיפול בתנועה בילדים

קורס זה יתמקד במאפיינים הייחודיים לטיפול בתנועה בילדים. נעמיק במושגים תיאורטיים בסיסיים בטיפול: מסגרת טיפולית, מערך טיפולי, יחסי מטפל- מטופל ומשחק טיפולי. יבחנו אפשרויות ליצירת מרחב משחקי-טיפולי מתוך הכרה והבנה של שלבי התפתחות נורמטיביים ומוקדי סיכוי/סיכון להפרעה ברצף ההתפתחותי. מטרה נוספת של הקורס, הינה כתיבת עבודת סמינריון מחקרית. בקורס ישולבו היבטים תיאורטיים, הצגות טיפול ותיאורי מקרה.

הסיטואציה הטיפולית-תהליכים דינמיים בטיפול בתנועה

קורס זה מפגיש את הסטודנטים עם מגוון מיומנויות התבוננות והתערבות בטיפול בתנועה תוך העמקת ההבנה של אחדות גוף-נפש. בקורס נסקור מושגים תיאורטיים מרכזיים בתהליך הטיפולי ובקשר הטיפולי ונבחן כיצד הם באים לידי ביטוי בטיפול בתנועה. נעמיק במקום של הגוף בתיאוריות פסיכו דינמיות ובחיבור בין התיאוריה לחומר קליני (זיהוי, הבנה ויישום). מסגרת הלמידה תתבסס על קריאה של הסטודנטים לקראת השיעור ודיון על שאלות ותובנות מתוך הקריאה. המפגשים יכלבו חשיבה תיאורטית, התנסות אישית בתנועה, הצגות מקרים קליניים ודיון בנושאים הנלמדים. בחלקו השני של הקורס הסטודנטים יתנסו בסימולציות של מפגשים טיפוליים בתנועה אלו ישמשו מסגרת להמשגה של תהליכים בטיפול.

טיפול בתנועה בנפגעי טראומה

הקורס יעסוק בהבנת טבעה של טראומה ומאפייניה מפרספקטיבת גוף – נפש ועל בסיס ממצאים נוירו-פיזיולוגיים עדכניים. הקורס יתמקד בתפקיד של הגוף והתנועה בתגובה הגוף-נפשית לטראומה ובהחלמה ממנה. נבחן את התרומה של התנועה להתמודדות עם טראומה וחוויה של חוסן. נלמד להשתמש בגישות טיפול בתנועה ייחודיות לתחום, בשילוב גישות שונות בפסיכותרפיה הממוקדת בגוף. נתרגל בקורס דרכי התערבות טיפוליות עם מצבי לחץ, דחק וטראומה.

עבודת גמר

הקורס מעניק לסטודנטים את הכלים לכתיבת עבודת גמר. עבודת הגמר תהיה ערוכה בפורמט של מאמר אקדמי ומבוססת על מקרה מעבודת השדה. לעבודה שלושה היבטים:

- היבט אורייני - פיתוח השפה האקדמית ויכולת הכתיבה
- היבט מקצועי - טיפולי - שילוב החלק התיאורטי עם המקרה הטיפולי
- היבט יצירתי - תרומה חדשה להתפתחות התחום

הסמסטר הראשון יוקדש לקריאה וניתוח של מאמרים בתחום הטיפול בתנועה. יידונו מאמרים המתמקדים בנושא מסוים, או מאמרים המתמקדים בתהליך הטיפולי ובתיאור מקרה. בתהליך של מטא-קריאה נבחן מרכיבים שונים בכתיבה אקדמית: הצגת הנושא, טיעונים, דוגמאות, מסקנות, היבט אישי ועוד. כמו כן יידונו ענייני ארגון ומבנה בכתיבה. סמסטר ב' יוקדש לליווי הכתיבה של עבודות הגמר באמצעות מפגשים אישיים ועבודה בקבוצות קטנות. במהלך הסמסטר יוצגו מתווי העבודות ע"י הסטודנטים בכיתה.

התכנית בטיפול בתנועה – שעות שלא לשקלול

שיטת לאבאן

קורס זה מציג מושגי יסוד ועקרונות בסיסיים בשיטת לאבאן. בקורס ירכשו הסטודנטים כלים להתבוננות ותאור תנועה ויפתחו מודעות והבנה לסגנון התנועתי האישי. דרך היבטי התנועה בשיטה נבחן את יחסי גומלין בין תנועת הגוף לבין תנועת הנפש. הלמידה משלבת התנסות תנועתית, תרגילים בכיתה ודיונים תיאורטיים.

אבחון תנועה עפ"י פרופיל התנועה קסטנברג חלק ב'

הקורס יעסוק בתהליך המורכב והרב-מימדי של פיענוח התנועה הטבעית (להבדיל מתנועה מחולית), תוך התבוננות, חקירה, המשגה וכתיבה קלינית של תהליכים תנועתיים-רגשיים. נתאר ונבחן את שתי מערכות הפרופיל בשיטה ואת יחסי הגומלין ביניהן לבין תיאוריות פסיכולוגיות שונות, תוך יישומן על אוכלוסיות טיפוליות שונות.

הדרכה

קורס ההדרכה מלווה את הסטודנטים בשלבים הראשונים של דרכם כמטפלים. בקורס יינתן דגש לגיבוש זהות מקצועית, לתהליכים אישיים ובין-אישיים במפגש עם המטופל ולהתמודדות עם עבודה מערכתית במקום ההתמחות. בקורס תינתן אפשרות לסטודנטים להעלות שאלות אישיות ומקצועיות. עיבוד החומר וההמשגה יעשו על פי עקרונות הטיפול בתנועה. מספר הסטודנטים בקבוצה לא יעלה על 8 משתתפים.